

Nr 47.

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen angående befrielse från skyldighet att återbetala för mycket utbetalta löne- och pensionsbelopp; given Stockholms slott den 23 januari 1948.

Kungl. Maj:t vill härmed, under återopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över försvarsärenden för denna dag, föreslå riksdagen att bifalla det förslag, om vars avlåtande till riksdagen föredragande departementschefen hemställt.

GUSTAF.

Allan Vougt.

Utdrag av protokollet över försvarsärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 23 januari 1948.

Närvarande:

Statsministern ERLANDER, ministern för utrikes ärendena UNDÉN, statsråden WIGFORSS, MÖLLER, SKÖLD, QUENSEL, GJÖRES, DANIELSON, VOUT, ZETTERBERG, NILSSON, STRÄNG, ERICSSON, MOSSBERG, WEIJNE, KOCK.

Efter gemensam beredning med chefen för finansdepartementet anmäler chefen för försvarsdepartementet, statsrådet Vougt, fråga angående befrielse från skyldighet att återbetala för mycket utbetalta löne- och pensionsbelopp och anför därvid följande.

Kungl. Maj:t har i propositionen 1946: 375 under återopande av bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över finansärenden för den 25 oktober 1946 inhämtat riksdagens yttrande beträffande riktlinjerna för Kungl. Maj:ts prövning av frågor om befrielse från skyldighet att återbetala löne- och pensionsbelopp, som felaktigt utbetalats i strid mot under riksdagens medverkan till

komna bestämmelser. I anledning härav uttalade riksdagen i skrivelse 1946: 565, att i anslutning till riksdagens tidigare beslut angående bemyndigande för Kungl. Maj:t att avgöra frågor om avstående av fordringsrätt m. m. (riksdagens skrivelser 1945: 155 och 1946: 310, punkt 1) ärenden vilka avsåge ett belopp överstigande 5 000 kronor syntes böra underställas riksdagen men att vad till statsrådsprotokollet anförts angående riktlinjerna i övrigt för Kungl. Maj:ts prövning syntes kunna godtagas. Vidare borde redogörelse lämnas riksdagen över av Kungl. Maj:t meddelade beslut om befrielse från återbetalningsskyldighet, varom här vore fråga.

En förteckning över samtliga av Kungl. Maj:t under år 1947 meddelade beslut angående efterskänkande av fordringar i enlighet med de av riksdagen godtagna riktlinjerna kommer att i annat sammanhang överlämnas till vederbörande utskott.

Jag anmäler här ett ärende om avstående av fordringsrätt, som icke täckes av de av riksdagen lämnade bemyndigandena och därför bör underställas riksdagens prövning.

Genom försvarets civilförvaltnings resolution den 30 april 1947 på två av dess revision gjorda anmärkningar mot Norrbottens regementes räkenskaper för september månad 1945 förpliktades överstelöjtnanten *T. H. F. Holmqvist* att till civilförvaltningens kassa inbetala 5 250 kronor, avseende genom Holmqvists föranstaltande för mycket utbetalda premier till värnpliktiga.

De närmare omständigheterna voro följande.

Genom kungörelse som trädde i kraft den 1 juli 1945 höjdes premierna för värnpliktiga som genomgått officersaspirantskola från 1 250 kronor till 1 500 kronor. Enligt övergångsbestämmelser till denna kungörelse skulle emellertid till värnpliktiga som vid kungörelsens ikraftträdande redan avslutat föregående utbildning i plutonchefsskola utgå premie med det lägre beloppet, 1 250 kronor. Enligt regementsorder vid Norrbottens regemente den 17 september 1945 utbetalades felaktigt till envar av tjuguen värnpliktiga, vilka före den 1 juli 1945 avslutat utbildningen i plutonchefsskola, premie med det högre beloppet. Det för mycket utbetalade beloppet utgjorde således sammanlagt ($21 \times 250 =$) 5 250 kronor. Chef för den avdelning inom regementsexpeditionen, där ärenden angående tilldelande av premie till värnpliktiga handlades, samt föredragande beträffande dessa ärenden var överstelöjtnanten Holmqvist. Enär denne vid utfärdandet av ifrågavarande regementsorder jämväl var tjänsteförrättande regementschef, måste han anses för utbetalningen ensam ansvarig.

Holmqvist har skriftligen anhållit om befrielse från återbetalningsskyldighet och därvid anför bland annat följande.

Genom civilförvaltningens resolution hade lämnats Holmqvist öppen rätt att av vederbörande söka sitt åter. Genom regementets kassaförvaltning hade samtliga berörda värnpliktiga tillskrivits med förfrågan, huruvida de voro i stånd att återbetala de felaktigt uppburna premierna. Icke någon av dem hade emellertid ansett sig kunna göra en sådan återbetalning. Flertalet hade såsom skäl anført studieskulder, kostnader för pågående utbildning och dylikt.

Med anledning härav och med hänsyn till de synnerligen ansträngda förhållanden, varunder dessa förvaltningsbeslut måst fattas, anhölle Holmqvist att vid de gjorda utbetalningarna måtte bero.

Försvarets civilförvaltning har i utlåtande den 16 juli 1947 under erinran att i ett flertal fall av enahanda beskaffenhet befrielse från ersättningskyldighet medgivits tillstyrkt bifall till den gjorda ansökningen.

Departementschefen. Av ett av Holmqvist i anmärkningsmålet avgivet yttrande framgår, att det ifrågavarande beslutet om utgivande av premier grundar sig på en feltolkning av härom utfärdad författning. Såsom civilförvaltningen anfört, har Kungl. Maj:t i ett flertal fall av enahanda beskaffenhet medgivit befrielse från återbetalningsskyldighet. I detta sammanhang må även erinras om riksdagens uttalande i skrivelse 1945: 4, punkt 27, att där felaktig utbetalning av premier verkstälts utan värnpliktigas eget vållande billighetsskäl syntes tala för att de befriades från återbetalningsskyldighet.

Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva, att överstelöjtnanten vid Kronobergs regemente T. H. F. Holmqvist befrias från honom jämlikt försvarets civilförvaltnings resolution den 30 april 1947 åvilande ersättningskyldighet till kronan.

Med bifall till denna av statsrådets övriga ledamöter biträdda hemställan förordnar Hans Maj:t Konungen, att till riksdagen skall avlätas proposition av den lydelse, bilaga till detta protokoll utvisar.

Ur protokollet:

Gösta af Sandeberg.
